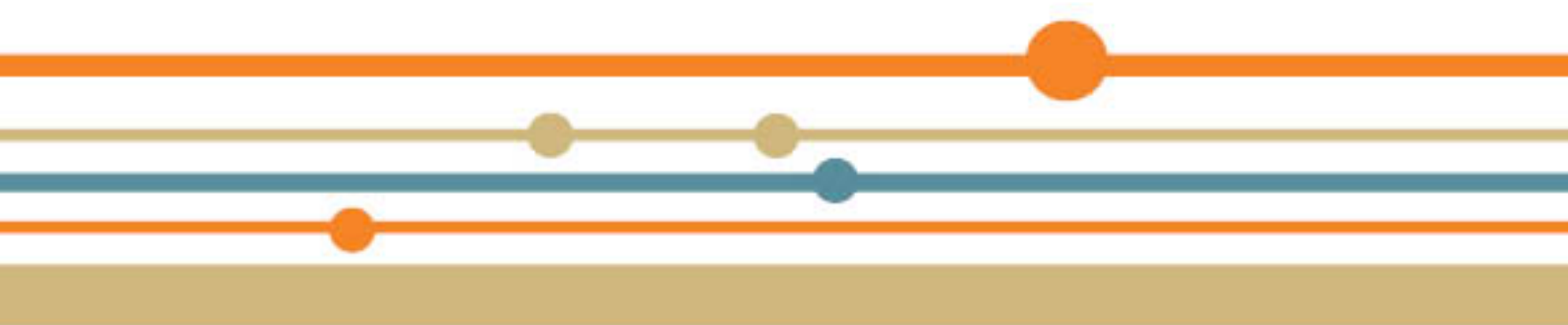

Anställningsplanerna på väg att svalna

Almegas Tjänsteindikator Q1 2018

Almegas tjänsteindikator är en kvartalsbaserad konjunkturindikator som belyser den sammantagna utvecklingen i den privata tjänstesektorn. Den är väl lämpad för att på ett tidigt stadium pricka in vändpunkterna i konjunkturen. Exempelvis förutspådde Almega redan i juni 2009 med hjälp av tjänsteindikatorn att produktionsnedgången för tjänstesektorn under finanskrisen skulle komma att bli relativt kortvarig. Detta visade sig också stämma. Likaså prickade tjänsteindikatorn in den följande vändningen andra kvartalet 2011, då produktionstillväxten för den privata tjänstesektorn skulle börja vika av, alltså upphöra att accelerera. Början till återhämtning från och med tredje kvartalet 2013 prickade tjänsteindikatorn också in.

Tjänsteindikatorn har ett högt prognosvärde för den faktiska utvecklingen av produktion, prisutveckling och arbetsmarknad, och ligger cirka två månader före publiceringen av det faktiska utfallet för tjänsteproduktionen enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Den är en snabb och tillförlitlig signal på konjunkturförändringar i branscher som tillsammans väger tungt i Sveriges totala produktion. Tjänsteproducenterna inom näringslivet svarar för 52 procent av BNP, och 46 procent av den totala sysselsättningen.

För ytterligare upplysningar om Tjänsteindikatorn kontakta:

Lena Hagman
chefekonom Almega
tel. 08-762 69 61, lena.hagman@almega.se

Oscar Scheja
ekonom Almega
tel. 08-762 70 41, oscar.scheja@almega.se

Almega är de svenska tjänsteföretagarnas arbetsgivar- och intresseorganisation. Almega har cirka 11 000 medlemsföretag i sju förbund, som tillsammans representerar ett 60-tal branscher inom tjänstesektorn. Medlemsföretagen har sammanlagt drygt 550 000 anställda. Förbunden arbetar med de frågor som rör respektive bransch. Arbetsgivarförbunden bildar tillsammans Almega och ingår i Svenskt Näringsliv.

- Almega Samhallförbundet
- Almega Tjänsteförbunden
- Almega Tjänsteföretagen
- Bemanningsföretagen
- IT&Telekomföretagen inom Almega
- Medieföretagen
- Vårdföretagarna

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Tjänstesektorns avmattning fortsätter	6
2.1	Tjänsteindikatorn och tjänsteproduktionen	6
2.2	Tjänstebranschernas tillväxt hittills	11
3	Arbetsmarknadsindikatorn	16
3.1	Tecken på att sysselsättningstillväxten kommer att avta	16
4	Prisindikatorn	22
4.1	Fortsatt svag utveckling av tjänstepriserna, ändå något ljusare under första kvartalet	22
4.2	Inflationen faller tillbaka något under 2018	25
4.3	Den senaste utvecklingen av tjänstepriserna i KPI	27

Ny uppdatering av tjänsteindikatorn

Almegas tjänsteindikator har tagits fram av Almega från och med år 2001¹ för att ge en indikation om vart konjunkturen i den privata tjänstesektorn är på väg på kort sikt. Indikatorn ger information för att tidigt kunna förutspå vändpunkter i konjunkturen, både inom tjänstesektorn och i hela Sveriges ekonomi, eftersom den privata tjänstesektorn svarar för lite över hälften av Sveriges totala produktion, BNP.

För att tjänsteindikatorn ska kunna ge en så bra och träffsäker vägledning som möjligt har Almega nu uppdaterat skattningarna för tjänste- respektive arbetsmarknadsindikatorn. Från och med första kvartalet 2017 bygger dessa indikatorer på nya skattningar av sambandet mellan tjänsteföretagens svar i Konjunkturinstitutets barometer i förhållande till utfall enligt SCB:s statistik vad gäller produktion respektive sysselsättning i den privata tjänstesektorn. Almegas tjänsteindikator täcker in omkring 90 procent av den privata tjänstesektorns förädlingsvärde och drygt 80 procent av dess sysselsättning², se vidare faktarutan på följande sida. Almega har dessutom en prisindikator för tjänsteprisernas utveckling närmaste kvartal. Prisindikatorn är också en ledande indikator, som indikerar tjänsteprisernas utveckling drygt en månad innan SCB redovisar utfallet för kvartalet.

¹ Almegas tjänsteindikator togs fram 2001 av Owe Danemar, Almegas dåvarande chefekonom.

² De tjänstebranscher som saknas i KI-barometern är utbildning, hälso- och sjukvård, kultur, nöje och fritid samt samhällsreliga och hushållsnära tjänster inom näringslivet. Dessa branscher täcks å andra sidan in i Tjänsteproduktionsindex samt i nationalräkenskaperna som Almegas indikatorer skattats mot.

Faktaruta om tjänsteindikatorn

Tjänsteindikatorn bygger på en skattning av sambandet mellan tjänsteföretagens svar i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och utfallet för produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Skattningen utgår från sambandet mellan bland annat företagets förväntningar om det kommande kvartalets efterfråge- och produktionsutveckling och den faktiska utvecklingen av tjänsteproduktionen per kvartal enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex.

Tjänsteindikatorn är beräknad i indexform där värdet 100 anger genomsnittet för den observerade period som den bygger på (skattningen är gjord på data från och med år 2005). Indexvärden över 100 anger alltså en högre tillväxt jämfört med det historiska genomsnittet och index under 100 på det motsatta. Indikatorn anger också om tillväxten kan förväntas öka, vara ungefär oförändrad eller minska under det närmaste kvartalet. Indikatorn är ledande, dvs. den ligger två till tre månader före publiceringen av det faktiska utfallet från SCB.

AlmeGas arbetsmarknadsindikator bygger på ett skattat samband mellan svar från tjänsteföretagen i KI-barometern och utfallet för den privata tjänstesektorns sysselsättningsförändring enligt SCB:s nationalräkenskaper. Den nya skattningen av arbetsmarknadsindikatorn bygger dessutom på uppgifter om vakansgraden i tjänstesektorn, som hämtas från SCB och uppdateras kvartalsvis. Indexvärdet 100 anger det historiska genomsnittet för indikatorn baserat på det skattade sambandet från och med år 2005.

Prisindikatorn skiljer sig från tjänste- och arbetsmarknadsindikatorn då den inte bygger på ett skattat samband mellan svar i KI-barometern och utfall enligt SCB:s statistik. Prisindikatorn bygger enbart på företagets svar i KI-barometern, som räknats om till ett index som visar om tjänstepriserna väntas öka, minska eller vara oförändrade under det närmaste kvartalet. Ett indexvärde enligt prisindikatorn över 50 indikerar en ökning av tjänstepriserna och under 50 en nedgång i priserna. Ett indexvärde på 50 innebär ungefär oförändrade priser.

1 Sammanfattning

Den privata tjänstesektorns tillväxt fortsätter att mattas av, enligt Almegas tjänsteindikator för årets första kvartal. Eftersom efterfrågan för tjänsteföretagen ännu håller sig uppe på en hög nivå tyder avmattningen på flaskhalsar i produktionen. Dessutom har produktionen inom vård- och omsorg samt utbildning fortsatt att minska. Osäkerheten kring om företagen inom dessa branscher kommer kunna överleva om vinstbegränsningar kommer att införas på sikt ser ut att hålla tillbaka företagens investeringar, vilket påverkar tillväxten negativt.

Det finns nu tydliga tecken på att tjänsteföretagens planer att anställa börjat svalna. Endast 26 procent av tjänsteföretagen räknar nu med att öka antalet anställda under de närmaste månaderna, april-juni, en betydligt mindre andel jämfört med ett år sedan. Under första kvartalet förra året räknade 37 procent av företagen med att öka antalet anställda under de närmaste månaderna.

Företagens anställningsplaner har under det senaste året varit ljusare än den sysselsättningsökning som gått att realisera. Ekonomin befinner fortfarande i en stark konjunktur, men sysselsättningstillväxten kan ändå väntas bromsa in på grund av de förvärrade matchningsproblemen på arbetsmarknaden, något som företagen nu också verkar räkna med.

Almegas arbetsmarknadsindikator tyder på att den positiva trenden för jobbtillväxten ser ut att brytas under första kvartalet i år. Mycket talar för att jobbtillväxten toppat, och kan väntas vända nedåt under 2018.

Jämfört med tidigare perioder av stark efterfrågan och högt inhemskt resursutnyttjande är prisutvecklingen inom privat tjänstesektor för närvarande svag. Den pågående utbredningen av produktion längs med globala värdekedjor är dock en viktig strukturell förändring som tyder på ett nytt läge med en generellt sett lägre prisökningstakt.

Almegas prisindikator indikerar att de privata tjänsteföretagens försäljningspriser kan väntas ta något mer fart under första kvartalet i år, men det sker alltså från en förhållandevis fortsatt låg ökningstakt.

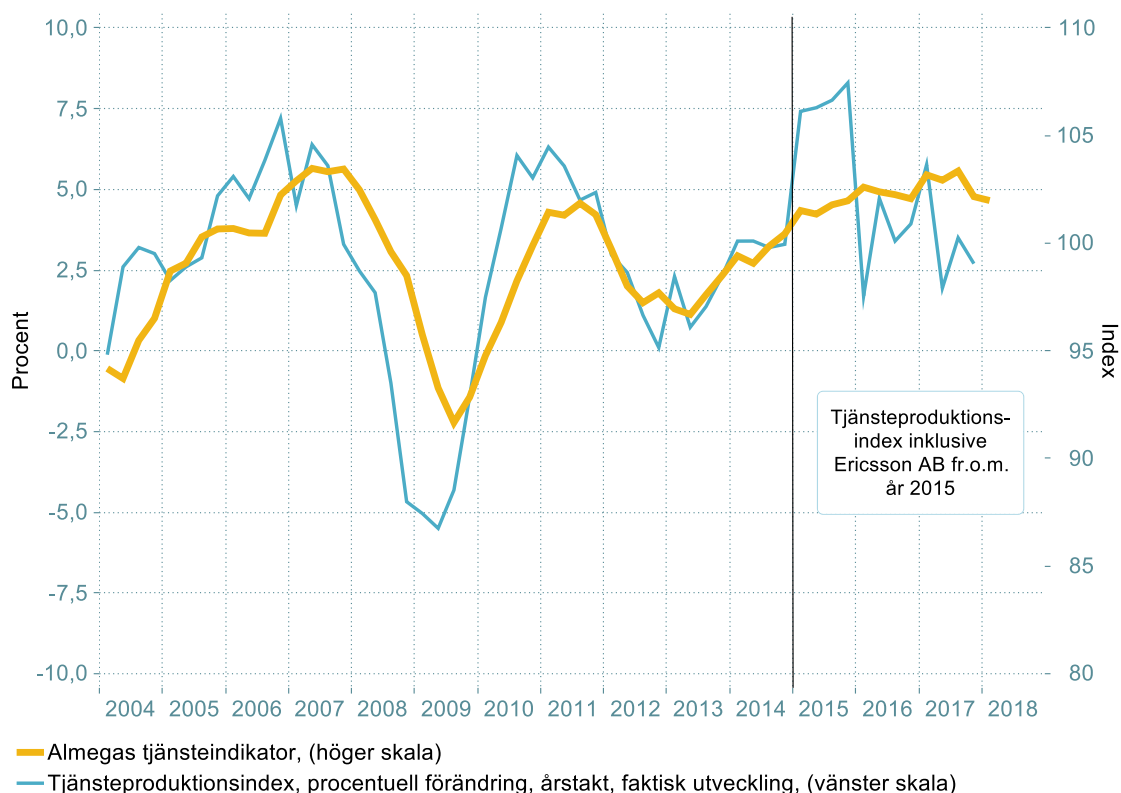
Lena Hagman, chefekonom och Oscar Scheja, ekonom, Almega, 28 mars 2018

2 Tjänstesektorns avmattning fortsätter

2.1 Tjänsteindikatorn och tjänsteproduktionen

Den privata tjänstesektorns tillväxt fortsätter att mattas av i början av 2018, enligt Almegas tjänsteindikator för årets första kvartal. Redan under fjärde kvartalet märktes en avmattning, se diagram 1. Eftersom efterfrågan för tjänsteföretagen håller sig uppe på en hög nivå tyder avmattningen på flaskhalsar i produktionen. Dessutom fortsätter den att minska inom vård- och omsorg samt utbildning. Detta trots de växande behoven av vård-, omsorg- och utbildningstjänster. Osäkerheten kring om företagen inom dessa branscher kommer kunna överleva om vinstbegränsningar kommer att införas på sikt ser ut att hålla tillbaka företagens investeringar, vilket påverkar tillväxten negativt.

Diagram 1: Almegas tjänsteindikator för produktionstillväxten i privat tjänstesektor³

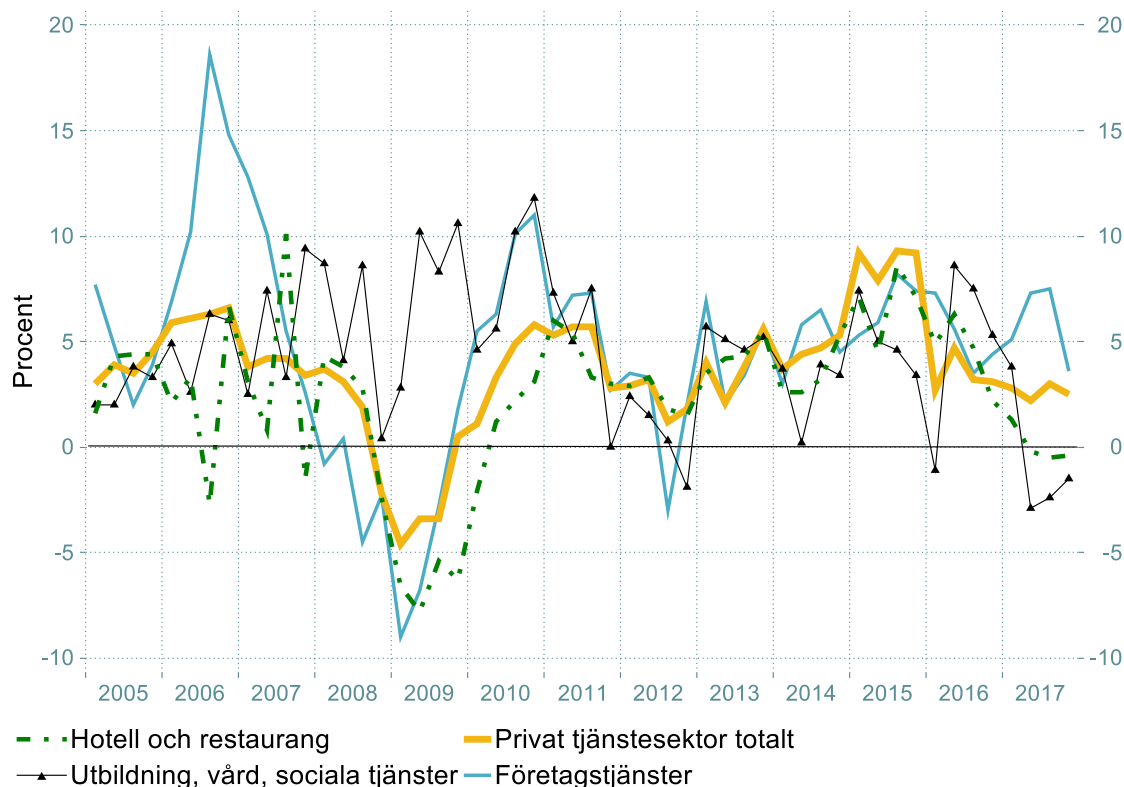
Källa: Almega, Konjunkturinstitutet (KI-barometern), SCB, Macrobond.

³ SCB började under 2017 att räkna Ericsson AB som tjänsteföretag i stället för som industriföretag, och inkluderar företaget i tjänsteproduktionsindex från och med år 2015. Därmed har det uppstått ett tidsseriebrott. Nivån på tjänsteproduktionsindex lyfts rejält 2015 till följd av att Ericsson inkluderas från och med det året. Se vidare Almegas tjänsteindikator, september 2017.

Efterfrågan på inte minst företagstjänster var fortsatt stark i slutet av 2017, men ändå bromsade tillväxten för denna del av tjänstesektorn under fjärde kvartalet, se diagram 2. Det mesta talar för att tillväxten hölls tillbaka av kapacitetsbrist i form av brist på personal med den kompetens företagen söker. Fortsatt kapacitetsbrist för branscher som drabbats av kompetensbrist kan väntas bromsa Sveriges BNP-tillväxt ytterligare under 2018. Inbromsningen för företagstjänster samt fortsatt fallande produktion för företag inom utbildning, vård och omsorg, drog ned tillväxten för tjänstesektorn totalt fjärde kvartalet, se diagram 2. Dessutom visade hotell- och restaurangbranschen minustal under förra året och bidrog till den svagare tillväxten jämfört med föregående år. Sveriges BNP ökade med 2,4 procent under 2017, att jämföra med 3,2 procent 2016.

Diagram 2: Förädlingsvärdet i fasta priser, kalenderkorrigerat, t.o.m. 4:e kvartalet 2017

Förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB (nationalräkenskaperna), Macrobond.

Trots inbromsningen för tjänstesektorn under förra året stod tjänsteproducenterna för över hälften av Sveriges BNP-tillväxt 2017. Eftersom den privata tjänstesektorn väger så tungt i Sveriges produktion, med en andel av BNP på 52 procent, bidrog tjänstesektorns tillväxt med hela 1,3 procentenheter till BNP-tillväxten på 2,4 procent, se tabell 1.

Inom den privata tjänstesektorn bidrog främst företagstjänster till BNP-tillväxten under förra året. Om vi lägger till Informations- och kommunikationsverksamhet, där företagstjänster som datakonsulter, utgivning av programvara o.d. ingår, var bidraget från företagstjänster än större. Företagstjänster och Informations- och kommunikationsverksamhet särredovisas dock här, då delar av branschen Informations- och kommunikationsverksamhet inte hör till begreppet företagstjänster.

Företagstjänsterna bidrog ungefär lika mycket som gruv- och tillverkningsindustrin till förra årets BNP-tillväxt. Industrins tillväxt tog fart under 2017 i samband med ökad efterfrågan från exportmarknaden. Uppsvinget för Sveriges export innebär också ökad efterfrågan på företagstjänster, som ökat sin andel av Sveriges export under 2000-talet.⁴

Tabell 1: Bidrag till Sveriges BNP-tillväxt 2017 räknat från produktionssidan

Sveriges BNP-tillväxt 2017	Procentuell förändring:	2,4
	Bidrag i procentenheter till BNP-tillväxten 2017:	
Jordbruk, skogsbruk och fiske		0,0
Gruv- och tillverkningsindustrin		0,6
Byggverksamhet		0,4
Privat tjänstesektor, varav:		1,3
Handel		0,2
Transport och magasinering		0,0
Hotell- och restaurang		0,0
Informations- och kommunikationsverksamhet		0,2
Finans- och försäkringsverksamhet		0,2
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare		0,2
Företagstjänster*		0,5
Utbildning, vård och sociala tjänster		0,0
Personliga och kulturella tjänster		0,0
Offentlig sektor		0,1

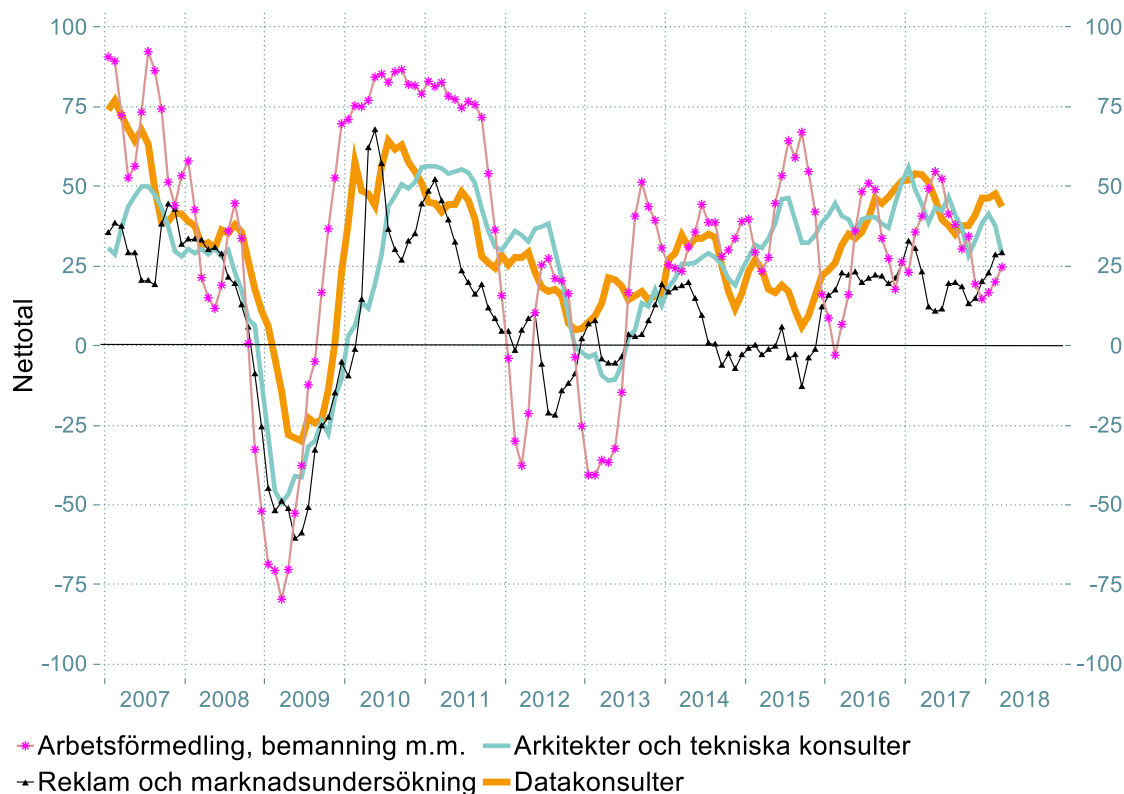
Källa: SCB (nationalräkenskaperna), 28 februari 2018.

* Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik; uthyrning fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster.

⁴ Se vidare ”Sveriges export växer med ökat tjänsteinnehåll”, Almega och Industriarbetsgivarna, februari 2018.

Avmattningen av tjänstesektorns produktion mot slutet av 2017 skulle kunna förklaras av att efterfrågan på företagstjänster kan ha mattats av. Almegas senaste företagarpanel pekade på att efterfrågan på företagstjänster skulle inleda en avmattning under andra halvåret 2017. Undersökningen visade att företagens förväntningar inte var lika optimistiska som tidigare om efterfrågan från privat tjänstesektor, tillverknings- samt byggindustrin. Men, andra uppgifter om det faktiska utfallet för efterfrågan på olika företagstjänster talar nu i motsatt riktning. Enligt KI-barometern höll sig efterfrågan uppe mot slutet av 2017, exempelvis för datakonsulter, arkitekter och teknikkonsulter. Visserligen mattades efterfrågan något för arbetsförmedling och bemanningsföretag mot slutet av året från en hög nivå, men ser ut att vända upp igen i början av 2018. Även efterfrågan på reklambyråtjänster m.m. har tagit mer fart, se diagram 3. Den svagare tillväxten för företagstjänster under fjärde kvartalet kan snarare återspegla att produktionen i Sverige hölls tillbaka av kapacitetsbrist. Det kan leda till att trenden med ökad import av insatztjänster för tjänsteföretagens produktion i Sverige fortsätter.⁵

Diagram 3: Efterfrågan på företagets tjänster, netttotal⁶, utfall, tre månaders glidande medelvärde

Källa: Konjunkturinstitutet (KI-barometern), Macrobond.

⁵ Se Almegas konjunkturrapport, november 2017.

⁶ Nettotalet visar andelen företag som angett att efterfrågan ökar minus andelen som svarat att den minskar.

Om vi återgår till produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex finns nu siffror på i vilken grad respektive tjänstebransch bidrog till tjänstesektorns produktionsökning under fjärde kvartalet 2017 på 2,7 procent. Svaren finns i tabell 2 nedan.

Tabell 2: Bidrag i procentenheter till produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn under fjärde kvartalet 2017

4:e kvartalet 2017/ 4:e kvartalet 2016	Vikt	
2,7 procent	100,0	Tjänstenärings exklusive kreditinstitut och försäkringsbolag m.m.
Bidrag i procentenheter:		Varav:
0,1	4,0	Motorhandel
0,8	12,0	Parti - och provisionshandel utom med motorfordon
0,2	7,0	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar
0,2	9,0	Transport- och magasineringsföretag
0,0	4,0	Hotell och restauranger
0,2	14,0	Informations- och kommunikationsföretag
0,1	18,0	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare
0,6	14,0	Företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
0,4	8,0	Företag inom uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster
0,0	2,0	Utbildningsväsendet
0,0	6,0	Enheter för vård och omsorg, socialtjänst
0,1	3,0	Kultur, nöje och fritid

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex.

Anm.: Bidragen summerar inte till exakt 2,7 procent på grund av avrundning.

Störst bidrag till tjänstesektorns tillväxt kom återigen från företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt andra typer av företagstjänster såsom bemanningsföretag, fastighetsservice, säkerhetstjänster, resetjänster med flera. Dessa bidrog sammantaget med 1 procentenhet till den samlade tillväxten på 2,7 procent inom tjänstenäringsarna. Branschen information och kommunikation, där datakonsulter och telekomföretag ingår, bidrog med ytterligare 0,2 procentenheter.⁷ Företagstjänsternas bidrag var fortfarande störst, men de bidrog i mindre grad jämfört med tidigare under 2017, vilket beror på att deras tillväxt mattades av under fjärde kvartalet. Däremot bidrog partihandeln mer än tidigare under 2017, med 0,8 procentenheter under fjärde kvartalet. Denna relativt tungt vägande bransch, ökade gradvis sitt bidrag till tjänstesektorns tillväxt under loppet av 2017, vilket kan höra samman med att importen av insatsvaror till industrin ökat då industrins produktion tog mer fart under året.

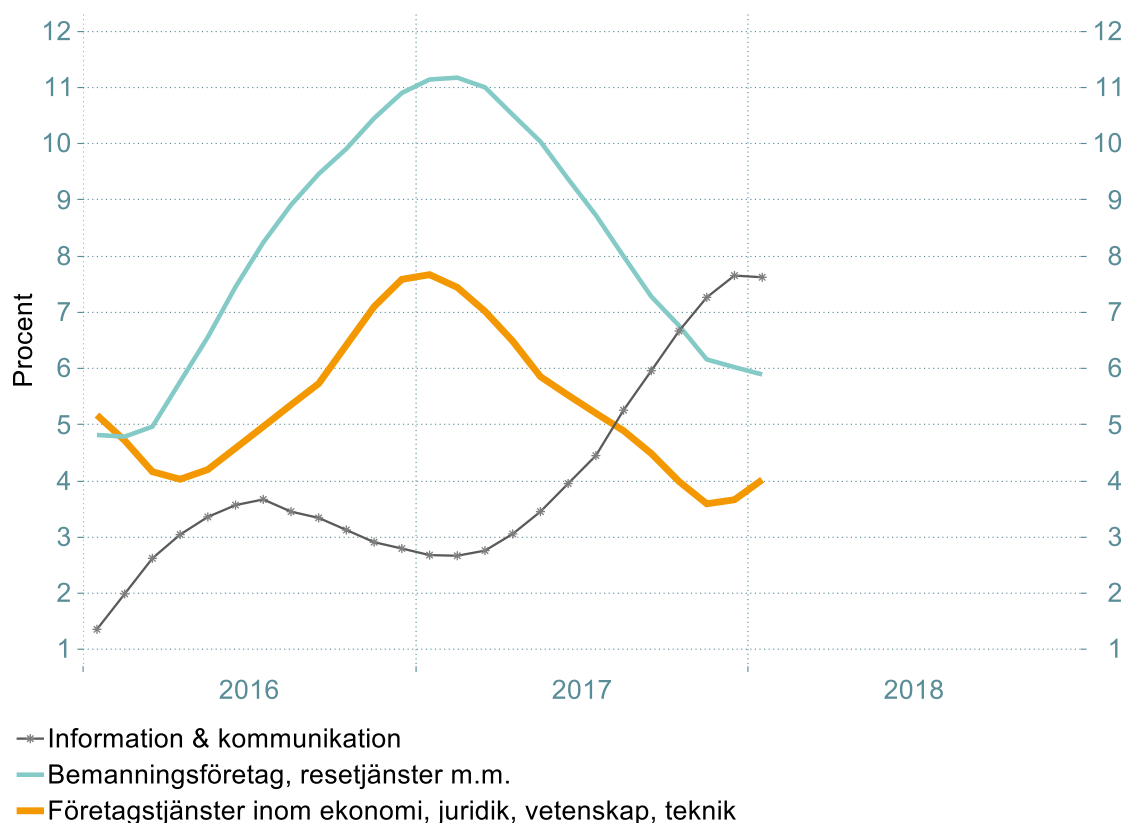
⁷ I denna branschgrupp ingår numera Ericsson AB, vilket inneburit att utvecklingen blivit mer volatil. SCB redovisar inte längre en uppdelning av branschen på datakonsulter, telekom- och övriga företag inom information och kommunikation i samband med att Ericsson klassificerats om till tjänsteföretag och därmed ingår i denna branschgrupp.

Branscher som riktar sin försäljning främst mot hushåll, som detaljhandeln, hotell och restaurang samt kultur, nöje och fritid, bidrog relativt svagt till tjänsteproduktionens ökning under fjärde kvartalet 2017, se tabell 2.

2.2 Tjänstebranschernas tillväxt hittills

Tillväxten inom företagstjänster var hög under större delen av 2017, men mattades av mot slutet av året, se diagram 4. För branschen information och kommunikation pekade det däremot uppåt. Där ingår datakonsulter och telekom, som alltså lyckats öka tillväxten, trots stor brist på personal inom främst datakonsultbranschen. Branschen har under senare år ökat sin import av datakonsulttjänster som insats i sin produktion vilket kan ha bidragit till att tillväxten kunnat öka, trots personalbrist i Sverige.⁸

Diagram 4: Produktionstillväxt för företagstjänster⁹, procentuell förändring över 12 månader¹⁰ Fasta priser, kalenderkorrigerat, trend

Källa: SCB (Tjänsteproduktionsindex), Macrobond.

⁸ Se Almegas konjunkturrapport, november 2017.

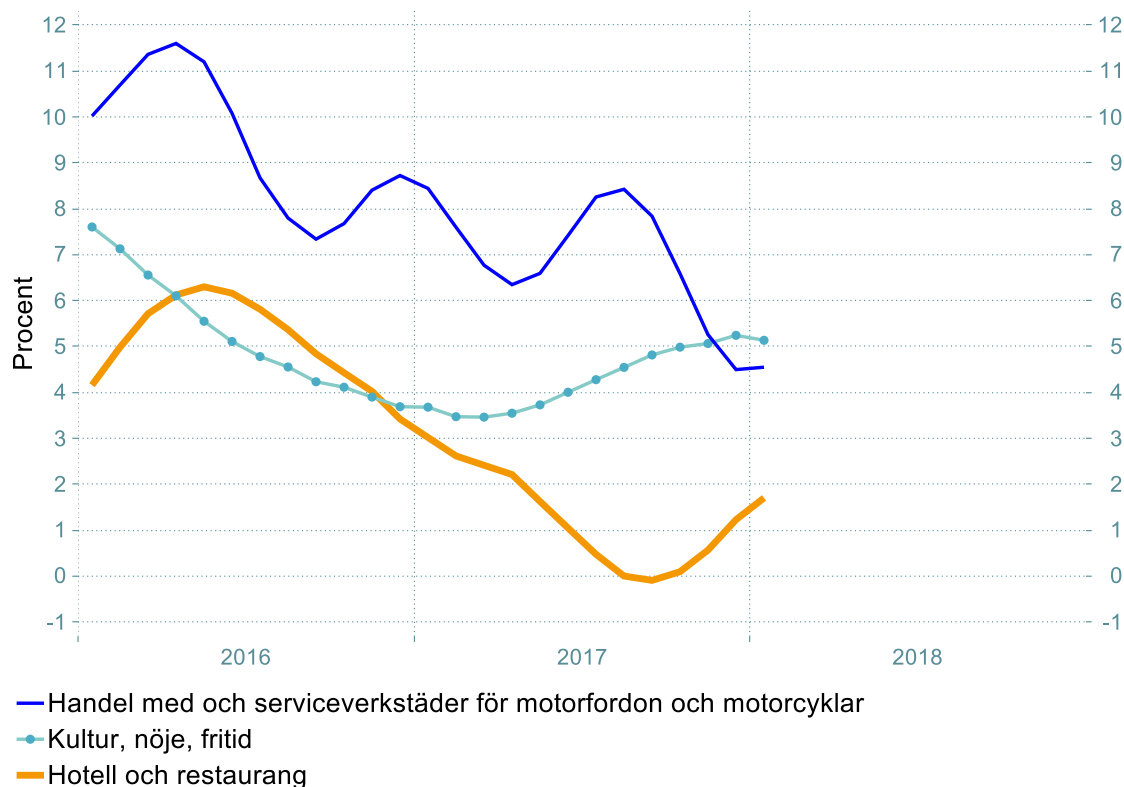
⁹ Här ingår branscher inom ekonomi, juridik, vetenskap och teknik (SNI 69–75) samt övriga företagstjänster där bemanningsföretag, säkerhetsföretag, resetjänster m.m. ingår (SNI 77–82).

¹⁰ I diagram 4 är månadsstatistiken trendsattad av SCB, det vill säga rensad för tillfälliga variationer.

När det gäller tjänsteproduktionen inom branscher som främst bygger på hushållens konsumtion märktes en gradvis försvagning under förra året jämfört med 2016, se diagram 5. Tillväxten inom kultur, nöje och fritid samt annan serviceverksamhet¹¹ återhämtade sig däremot något under loppet av förra året, och räknat på helåret 2017 ökade produktionen inom denna bransch i ungefär samma takt som under 2016, dvs. kring 5 procent. En viss förbättring för hotell och restaurangbranschen märktes också, från och med oktober förra året, men ökningstakten var klart lägre än under 2016 då den uppgick till nära 5 procent i genomsnitt.

Diagram 5: Produktionstillväxt, procentuell förändring över 12 månader¹²

Fasta priser, kalenderkorrigerat, trend

Källa: SCB, Macrobond.

Hushållens konsumtion visade en allt svagare ökningstakt mot slutet av förra året, se diagram 6 nedan. Trenden har fortsatt in på det nya året. I januari ökade hushållens

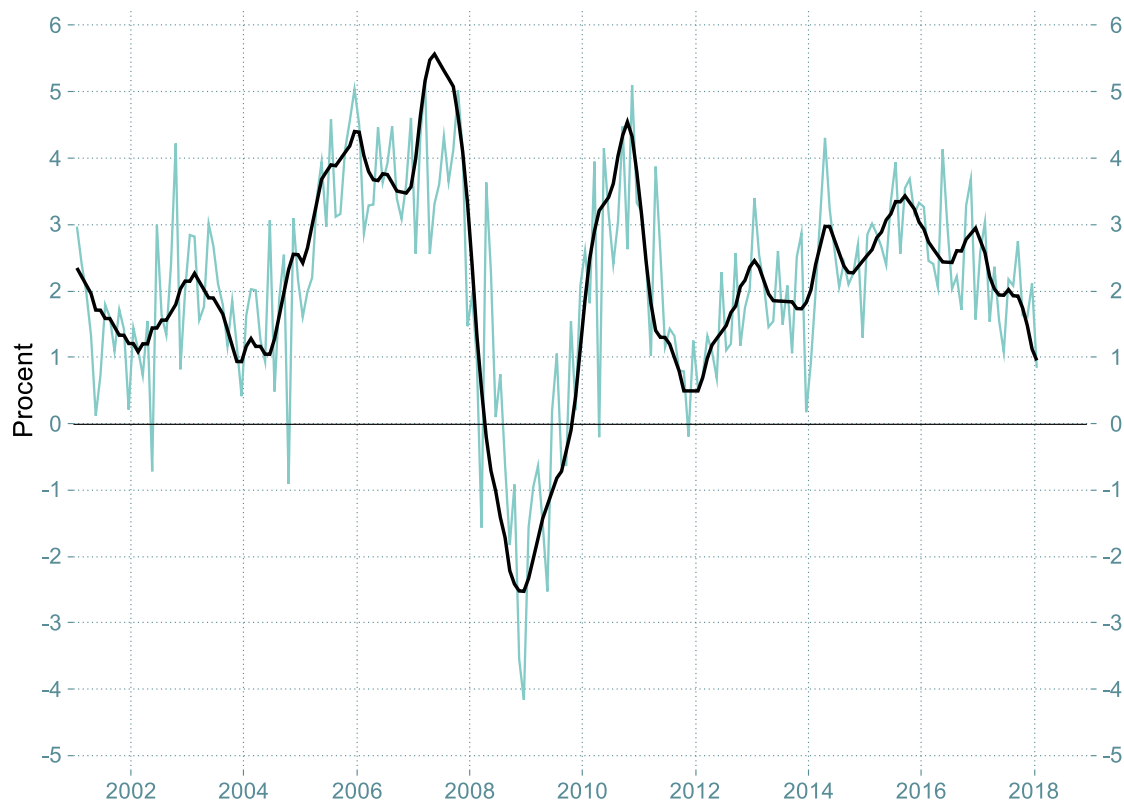
¹¹ I ”övrig serviceverksamhet” ingår bl.a. reparation av datorer, hushållsartiklar och personliga artiklar, frisörer, kroppsvård, verksamhet inom intresseorganisationer med mera.

¹² I diagram 7 är månadsstatistiken trendsattad av SCB, det vill säga rensad för tillfälliga variationer. Detta gör det lättare att följa den långsiktiga trenden för produktionens utveckling. Utvecklingstalen enligt den trendsattade tidsserien skiljer sig härmed från tillväxttalen som redovisas i tabell 2.

konsumtion med endast 0,8 procent jämfört med motsvarande månad förra året, kalenderkorrigerat¹³. Detta enligt SCB:s månadsindikator för hushållens konsumtion.

Diagram 6: Hushållens konsumtion fortsätter att bromsa in

Fasta priser, kalenderkorrigerat, procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år, trend

Källa: SCB, Macrobond.

Hushållens utgifter för bland annat möbler, inredningsartiklar, hushållsutrustning och förbrukningsvaror mattades av under loppet av 2017, vilket SCB:s månadsindikator för hushållens konsumtion visar, se diagram 7. Även hushållens utgifter för restaurang, café och hotelltjänster visade en svagare utveckling jämfört med föregående år. Däremot steg utgifter för bland annat transporter och bilreparationer samt beklädnadshandel under loppet av 2017, se diagram 7. Totalt sett fortsatte ändå hushållen konsumtion att vika nedåt under förra året, se diagram 6.

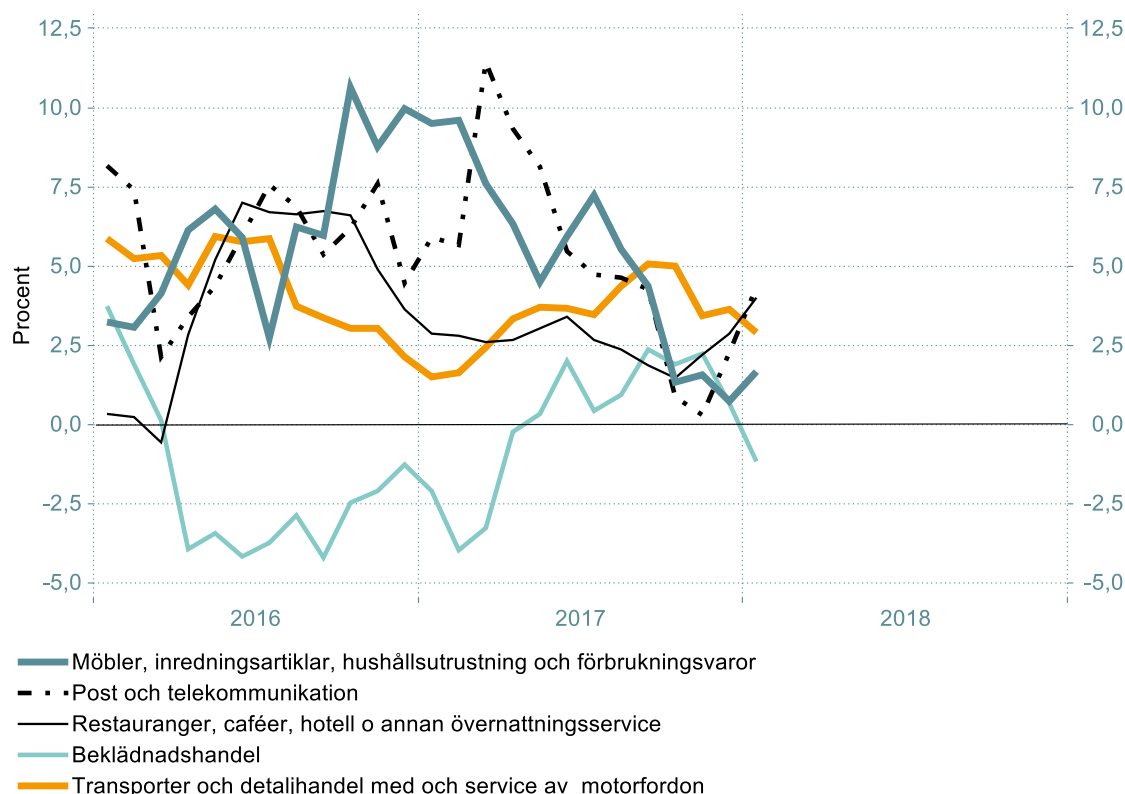
Almega räknade i vår senaste prognos för svensk ekonomi (november 2017) med att hushållen under 2018 kommer att spara något mer av sin inkomstökning. Vi bedömde att hushållen kommer att ”ta höjd” för kommande räntehöjningar och därför öka sitt

¹³ Dvs. korrigerat för olika antal arbetsdagar, som kan skilja sig mellan år.

sparande.¹⁴ Den allt svagare ökningstakten av hushållens konsumtion reflekterar möjligen redan en sådan tendens. De skärpta amorteringskrav som införts från och med mars i år bedöms däremot inte påverka hushållens konsumtion i någon större utsträckning, eftersom en begränsad andel av hushållen kommer kunna omfattas av de skärpta kraven, dvs. höginkomsttagare som kan få bolån för 4,5 gånger sin inkomst.

Diagram 7: Några delar av hushållens konsumtion

Tre månaders glidande medelvärde

Källa: SCB, Macrobond.

Vad gäller tillväxten inom utbildnings- samt vård och omsorgsbranschen fortsätter den utvecklas svagt, se diagram 8 nedan. Detta trots de stora behoven av vård- och utbildningstjänster i samband med en åldrande befolkning samt den omfattande asylinvandringen 2015. Efterfrågan på privat driven vård och omsorg kan också ha ökat på grund av historiskt stor brist på personal inom offentligt driven verksamhet.¹⁵ Bemanningsföretagen märker också av den ökade kompetensbristen inom yrkesområdet

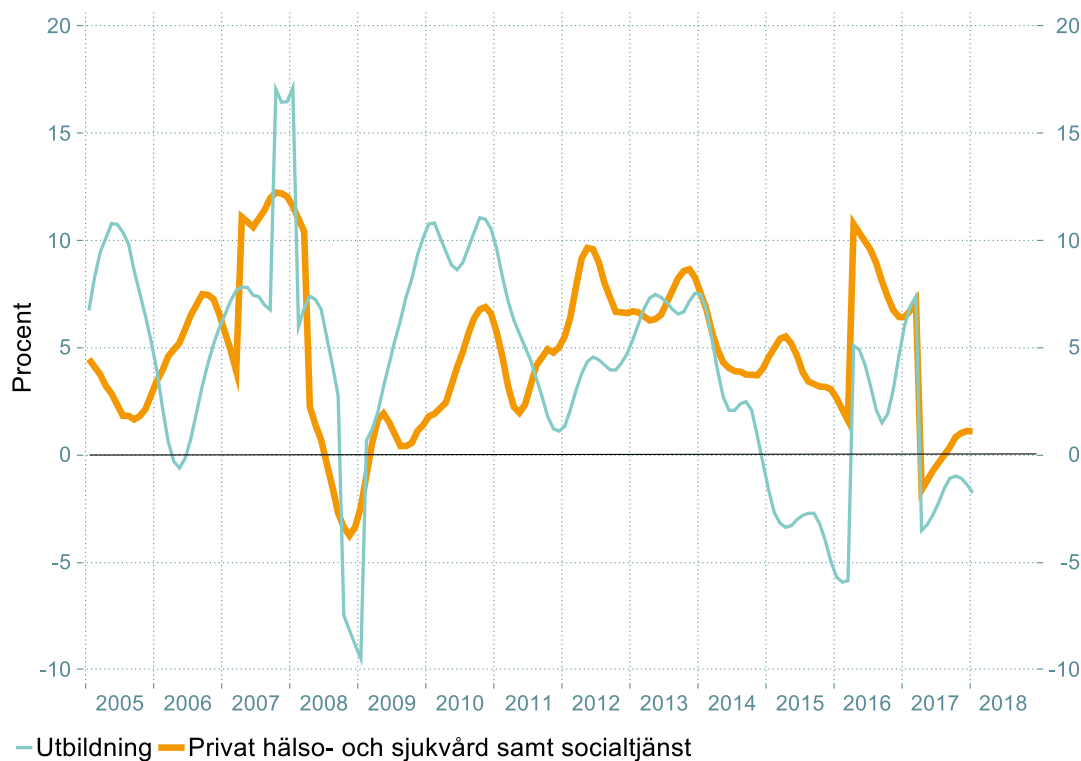
¹⁴ Se vidare Almegas konjunkturrapport, november 2017, som kan hämtas från www.almega.se.

¹⁵ Se Arbetsförmedlingen, *Var finns jobben? Bedömning för 2017*, februari 2017 samt Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017, 13 juni 2017.

hälso- och sjukvård. Efterfrågan på deras bemanningstjänster inom detta område ökade särskilt mycket under 2017.¹⁶

Diagram 8: Produktionstillväxt för privat utbildningsverksamhet, fasta priser

Förändring jämfört med motsvarande period föregående år

Källa: SCB, Macrobond.

Efter ett uppsving för utbildningsbranschen 2016 började produktionen minska under förra året. Produktionsnivån inom branschen föll under loppet av 2017 och ligger nu lägre än 2014, enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex för branschen.

Även privat hälso- och sjukvård samt socialtjänst fick mer fart under 2016, med ett rejält uppsving under andra kvartalet. Trots osäkerheten om regering och riksdag kommer besluta om vinstbegränsningar för företagen, tog produktionstillväxten rejäl fart. Den huvudsakliga förklaringen torde vara att det funnits ett starkt uppdämt behov av att möta ökad efterfrågan på vård och omsorg. Bland annat är behovet av nya äldreboenden i kommunerna stort och växande.

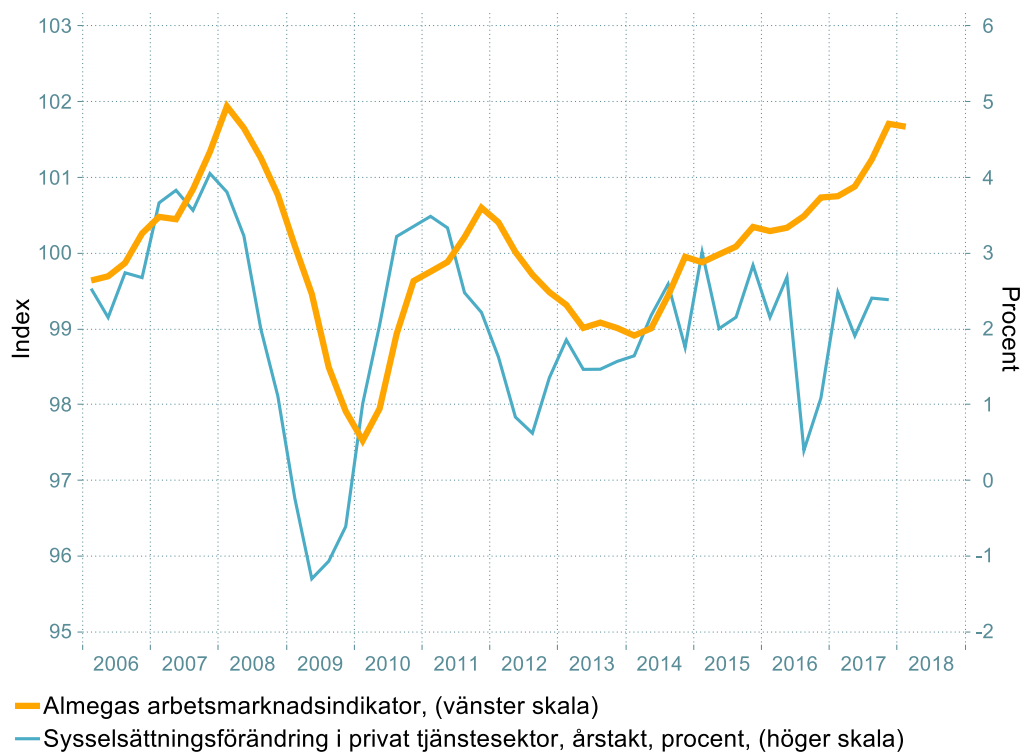
¹⁶ Se Bemanningsföretagens kvartalsrapport, december 2017.

3 Arbetsmarknadsindikatorn

3.1 Tecken på att sysselsättningstillväxten kommer att avta

Jobbtillväxten i den privata tjänstesektorn stannar upp på samma takt under första kvartalet i år som under föregående kvartal, enligt Almegas arbetsmarknadsindikator, se diagram 9. Den uppåtgående trenden för indikatorn från 2014 bryts alltså under första kvartalet i år. Mycket talar för att indikatorn toppat, och kan väntas vända nedåt under 2018. Indikatorn ligger nu i närheten av den förra toppnivån som nåddes första kvartalet 2008, innan finanskrisen slog igenom på tjänstesektorns sysselsättning. Nu står vi i stället inför en fortsatt stark konjunktur, men sysselsättningstillväxten kan ändå väntas bromsa in på grund av de förvärrade matchningsproblemen på arbetsmarknaden.

Diagram 9: Almegas arbetsmarknadsindikator¹⁷ för första kvartalet 2018

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet (KI-barometern), SCB, Macrobond.

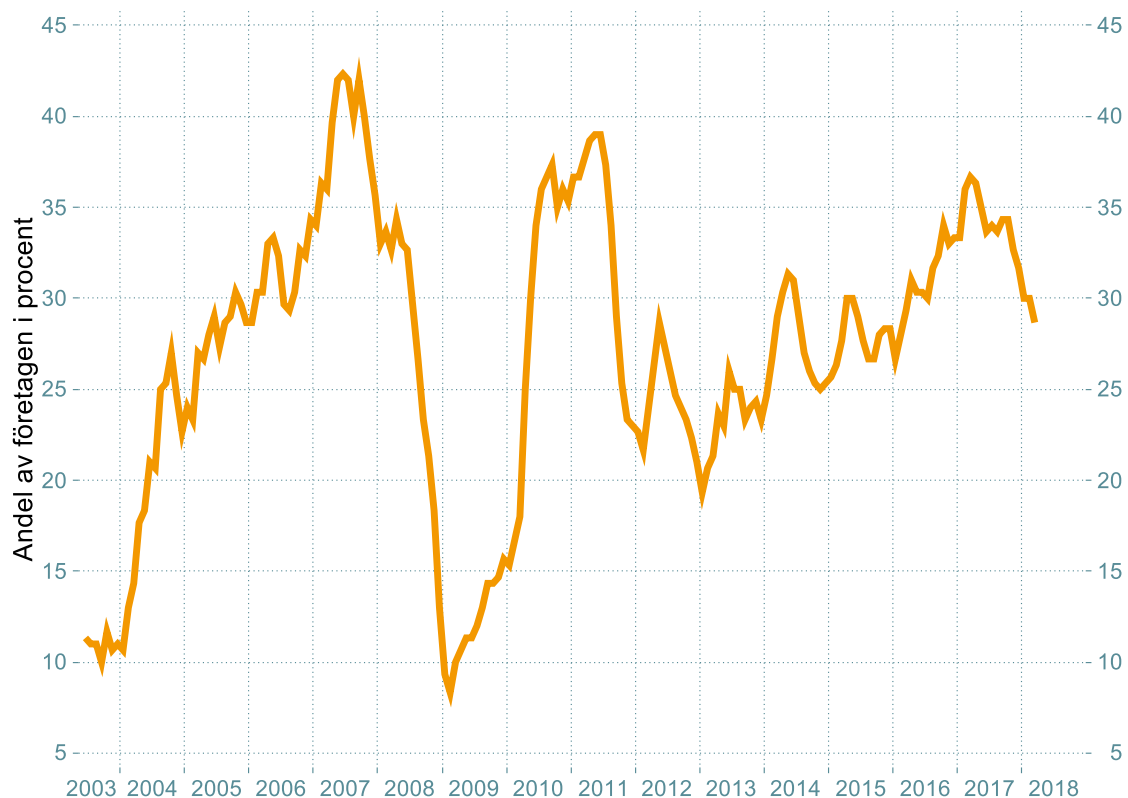
¹⁷ Almegas arbetsmarknadsindikator bygger på uppgifter om företagens anställningsplaner samt uppgifter om brist på arbetskraft, som hämtats från Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer. Dessutom ingår uppgifter om vakansgraden i tjänstesektorn (se vidare faktarutan om tjänsteindikatorn på sidan 4). Almegas indikator baseras på en skattning mot utfallet för sysselsättningens tillväxt inom den privata tjänstesektorn enligt de svenska nationalräkenskaperna från SCB. Från och med första kvartalet 2017 är skattningarna nya och uppdaterade. Indexvärdet 100 anger det historiska genomsnittet för indikatorn baserat på det skattade sambandet från och med år 2005.

Sysselsättningen i den privata tjänstesektorn har visserligen stigit alltmer under den senaste konjunkturuppgången, till en ökning på 2,3 procent under 2017, motsvarande drygt 52 000 fler sysselsatta personer under förra året.¹⁸ Men, ökningstakten under detta år av högkonjunktur har varit svagare jämfört med det förra toppåret 2007. Då låg motsvarande ökning av antalet sysselsatta i den privata tjänstesektorn på starka 3,8 procent, motsvarande en ökning med 71 000 fler sysselsatta.¹⁹

Almegas arbetsmarknadsindikator pekar på en högre ökningstakt av antalet sysselsatta i den privata tjänstesektorn än den faktiska takt som SCB:s utfallsiffror visar. Med andra ord talar det för att företagens anställningsplaner varit ljusare än den sysselsättningsökning som gått att realisera. Företagen hade med andra ord kunnat bidra till en högre sysselsättningstillväxt än den vi sett om matchningen på arbetsmarknaden hade fungerat bättre.

Diagram 10: Andel företag inom privat tjänstesektor som räknar med att öka antalet anställda under de närmaste tre månaderna, tre månaders glidande medelvärde

Företagens förväntningar till och med juni 2018

Källa: Konjunkturinstitutet (KI-barometern).

¹⁸ Enligt de senaste nationalräkenskaperna, till och med fjärde kvartalet 2017, SCB, 28 februari 2018.

¹⁹ Enligt nationalräkenskaperna.

Andelen företag inom den privata tjänstesektorn som räknat med att öka antalet anställda har minskat något under det senaste året. Under första kvartalet 2017 räknade i snitt 37 procent av företagen med att kunna öka antalet anställda under de närmaste tre månaderna. I mars i år ligger motsvarande andel på 26 procent²⁰, se diagram 10. Med andra ord räknar nu endast 26 procent av tjänsteföretagen med att öka antalet anställda under de närmaste månaderna, april-juni.

Det finns ändå fortfarande stora behov av att rekrytera inom tjänstesektorn, särskilt till branscher som bygger på högkvalificerad arbetskraft, men fortsatt stor personalbrist inom dessa branscher talar för en allt svagare ökning av sysselsättningen inom tjänstesektorn framöver.

Under fjärde kvartalet 2017 fanns det 101 500 lediga jobb på arbetsmarknaden, och antalet hade ökat med 10 procent över året, enligt SCB:s senaste statistik på området. 3/4 av de lediga jobben fanns inom näringslivet, och hälften av dem inom tjänstebranscher som klassas som kunskapsintensiva, motsvarande nära 40 000 lediga jobb. En övervägande del av dessa kunskapsintensiva lediga jobb finns inom olika typer av företagstjänster, dvs. inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik, datakonsulter, bemanningsföretag med flera.

I Almegas senaste konjunkturrapport från november 2017 räknade vi med att sysselsättningstillväxten i privat tjänstesektor skulle förbli stark under sista kvartalet 2017, men därefter tydligt tappa fart under 2018. Ökningen av antal sysselsatta i privat tjänstesektor beräknas enligt prognosen stanna på 25 000 i genomsnitt för 2018, att jämföra med utfallet på något över 52 000 2017.²¹

Den historiskt omfattande kompetensbrist som nu uppstått i en lång rad branscher talar för stora underskott av personal med särskilda kompetenser på flera års sikt om ingenting görs för att öka tillgången på den efterfrågade kompetensen.

Den historiskt stora bristen på kvalificerad arbetskraft hämmar privata tjänsteföretag från att expandera sin verksamhet och öka tillväxten av både produktion och sysselsättning. Personalbristen riskerar också att hämma den inhemska tjänsteproduktion som visat sig bidra alltmer till Sveriges exporttillväxt. Privat tjänstesektor står numera för drygt 44 procent av näringslivets exporterade förädlingsvärde, varav de kunskapsintensiva företagstjänsterna står för 16,5 procent. Dessutom har exporten från branschen ”utgivning av programvara” fått ett rejält lyft 2015, i samband med att Ericsson AB klassats om i statistiken till tjänsteföretag från och med 2015. Därmed har en stor del av Ericssons export av programvara hamnat i denna bransch.²²

²⁰ Enligt KI-barometern, 27 februari 2018.

²¹ Se nationalräkenskaperna för fjärde kvartalet 2017, som publicerades 28 februari 2018. Se vidare om Almegas prognoser i vår konjunkturrapport, november 2017 som kan hämtas från www.almega.se

²² Se vidare ”Sveriges exportsektor växer med ökat tjänsteinnehåll”, Almega och Industrierbetsgivarna, februari 2018.

Privat tjänstesektor, med de kunskapsintensiva företagen i spetsen, har sedan lång tid varit den sektor som drivit jobbtillväxten i Sverige. Det hänger samman med den allt snabbare strukturomvandlingen i ekonomin. Efterfrågan på högkvalificerad arbetskraft har ökat klart mer än efterfrågan på lågkvalificerad arbetskraft.

Efter svackan under finanskrisen har antalet sysselsatta inom näringslivet ökat kraftigt, med nära 390 000 under perioden 2010–2017. 90 procent av denna ökning kom i den privata tjänstesektorn. Efter finanskrisen har 70 procent av jobbkningen i den privata tjänstesektorn kommit inom kunskapsintensiva branscher²³. Den privata tjänstesektorn står nu för 47 procent av Sveriges totala sysselsättning, motsvarande drygt 2,3 miljoner sysselsatta, se tabell 3.

Under 2017 bidrog främst handeln samt företagstjänster till den ökade sysselsättningen inom den privata tjänstesektorn, se tabell 3. Totalt ökade antalet sysselsatta med drygt 52 000 i den privata tjänstesektorn, varav cirka 16 000 jobb kom inom parti- och detaljhandeln samt cirka 19 000 inom företagstjänster (då vi inkluderar information och kommunikation där datakonsulter och telekombranschen ingår). Se utvecklingen i övriga branscher i tabell 3.

Tabell 3: Sveriges sysselsättning 2017

Antal sysselsatta 2017	Andel av Sveriges sysselsättning, procent	Förändring 2017/2016 tusental	
5002		113,2	Hela ekonomin, totalt
3434	68,7	80,1	- näringslivet totalt
1103	22,1	27,7	Varuproducenter
8	0,2	-0,3	Utvinning av mineral
563	11,3	8,6	Tillverkningsindustrin
374	7,5	19,0	Byggverksamhet
2331	46,6	52,4	Tjänsteproducenter
			varav
581	11,6	16,1	Handel
229	4,6	-0,2	Transport och magasinering
192	3,8	4,6	Hotell- och restaurang
200	4,0	4,2	Informations- och kommunikationsverksamhet
98	2,0	2,1	Finans- och försäkringsverksamhet
81	1,6	0,3	Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare
577	11,5	15,0	Företagstjänster
84	1,7	5,5	Utbildning
64	1,3	2,6	Hälso- och sjukvård
116	2,3	1,8	Vård och omsorg med boende, öppna sociala insatser
110	2,2	0,5	Personliga och kulturella tjänster
1441	28,8	27,9	Offentliga myndigheter
			varav
253	5,1	2,5	Statliga myndigheter
1188	23,8	25,3	Kommunala myndigheter

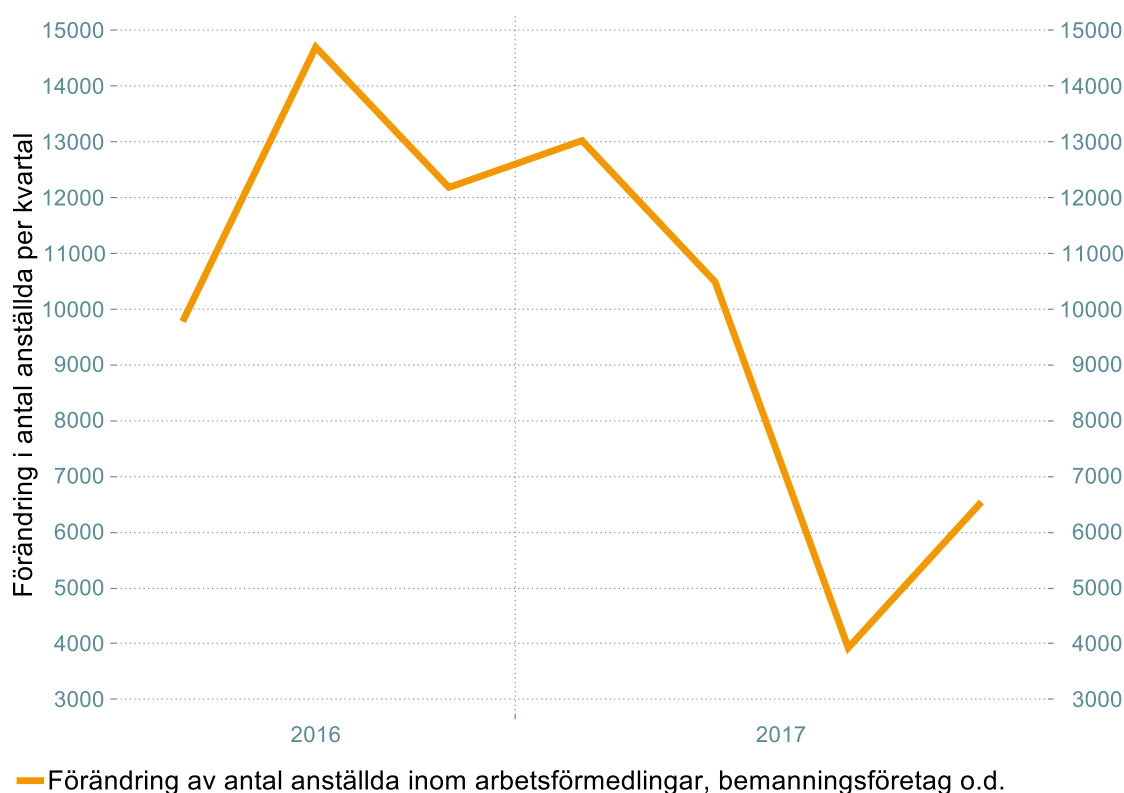
Källa: Nationalräkenskaperna, 28 februari 2018.

²³ Knowledge Intensive Services. Se Eurostats definition av vilka tjänstebanscher som ingår.

Med företagstjänster i tabell 3 avses verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik samt uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster. Enligt Almegas definition ingår även telekom och dataprogrammering i företagstjänster, vilka dock inte längre särredovisas i nationalräkenskaperna efter att Ericsson AB klassificerats om till bland annat dessa delbranscher.²⁴ Istället redovisar SCB den större gruppen *Information och kommunikation*, där även andra branscher som inte är företagstjänster ingår, såsom förlag och verksamheter inom film och tv. En stor del av Ericssons sysselsättning har hamnat under branscherna ”utgivning av programvara” samt datakonsulter.

Under det senaste året har bemanning och arbetsförmedling bidragit starkt till den ökade sysselsättningen inom tjänstesektorn. Enligt SCB:s kortperiodiska sysselsättningsstatistik ökade antalet anställda inom branschen med omkring 8500 jobb under 2017 jämfört med 2016. Ökningen blev emellertid svagare under andra halvåret, se diagram 11. Denna inbromsning tyder snarare på att även bemanningsbranschen fått allt svårare att hitta den kompetens den söker, vilket är ännu ett tecken på de försämrade matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden.

Diagram 11: Den tidigare starka sysselsättningstillväxten i bemanningsföretag har bromsat in

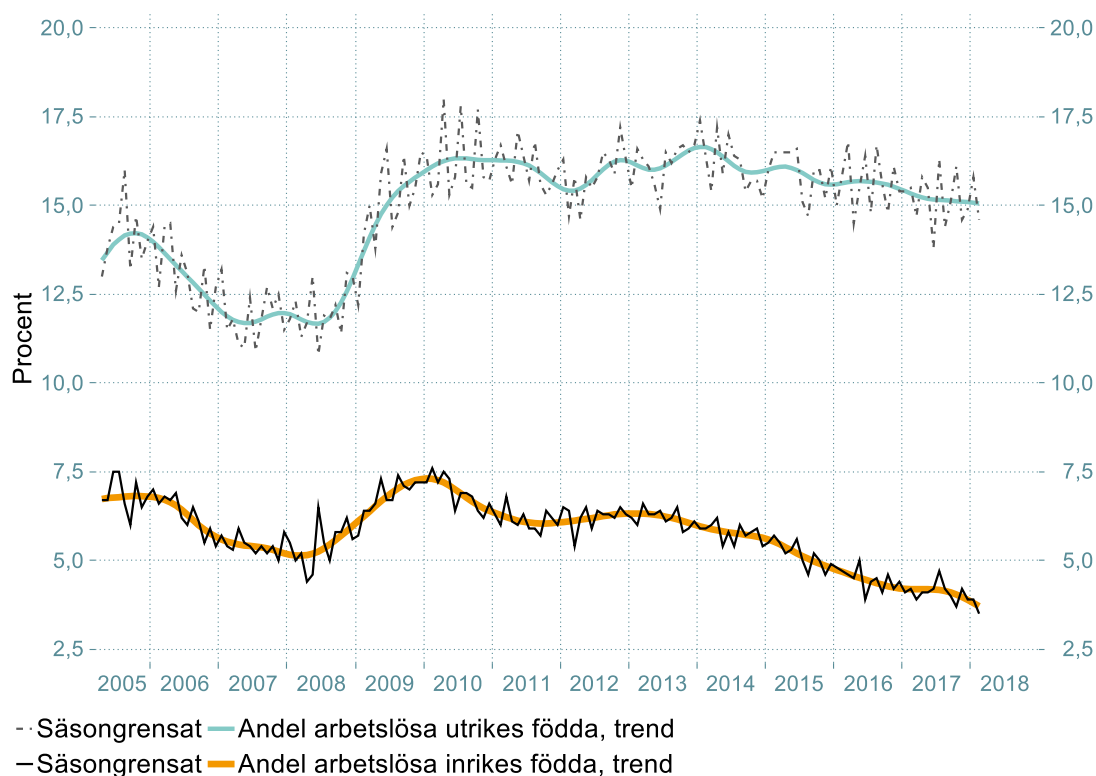
Källa: SCB (Kortperiodisk sysselsättningsstatistik, KS).

²⁴ Se vidare Almegas tjänsteindikator för tredje kvartalet 2017, som kan hämtas från www.almega.se

Trots det skriande behovet av personal biter sig arbetslösheten kvar på relativt hög nivå. Under 2017 uppgick antalet arbetslösa som andel av arbetskraften till 6,7 procent, enligt SCB:s Arbetskraftsundersökning (AKU). I Almegas konjunkturrapport från november förra året räknade vi med att arbetslösheten skulle hamna på 6,7 procent 2017, och stanna på den nivån i genomsnitt 2018. Förklaringen är att tillgången på den kompetens som främst eftersöks blivit för liten och att de stora matchningsproblemen på arbetsmarknaden kvarstår. Dessutom kommer allt fler som beviljats asyl i Sverige att räknas in i arbetskraften och åtminstone på kort sikt hålla uppe arbetslösheten då det i genomsnitt tar längre tid för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden.

De senaste uppgifterna om arbetslösheten i Sverige totalt sett är ändå ljusa, men visar en tudelad bild. AKU visar att arbetslösheten totalt sett uppgick till 5,9 procent i februari i år, säsongsrensad, och har inte varit så låg sen 2008. Dock råder en större osäkerhet än vanligt kring utfallet i februari, då sportloven kan ha påverkat datainsamlingen, enligt SCB.²⁵ Det är främst bland inrikes födda som arbetslösheten kommit ned, och till den lägsta nivån som noterats i AKU sedan år 2005, dvs. 3,5 procent. Under helåret 2017 låg arbetslösheten bland inrikes födda på i genomsnitt 4,4 procent. Samtidigt låg arbetslösheten kvar på en hög nivå bland utrikes födda, kring 15 procent, se diagram 12.

Diagram 12: Andel arbetslösa i procent av arbetskraften

Källa: SCB (AKU).

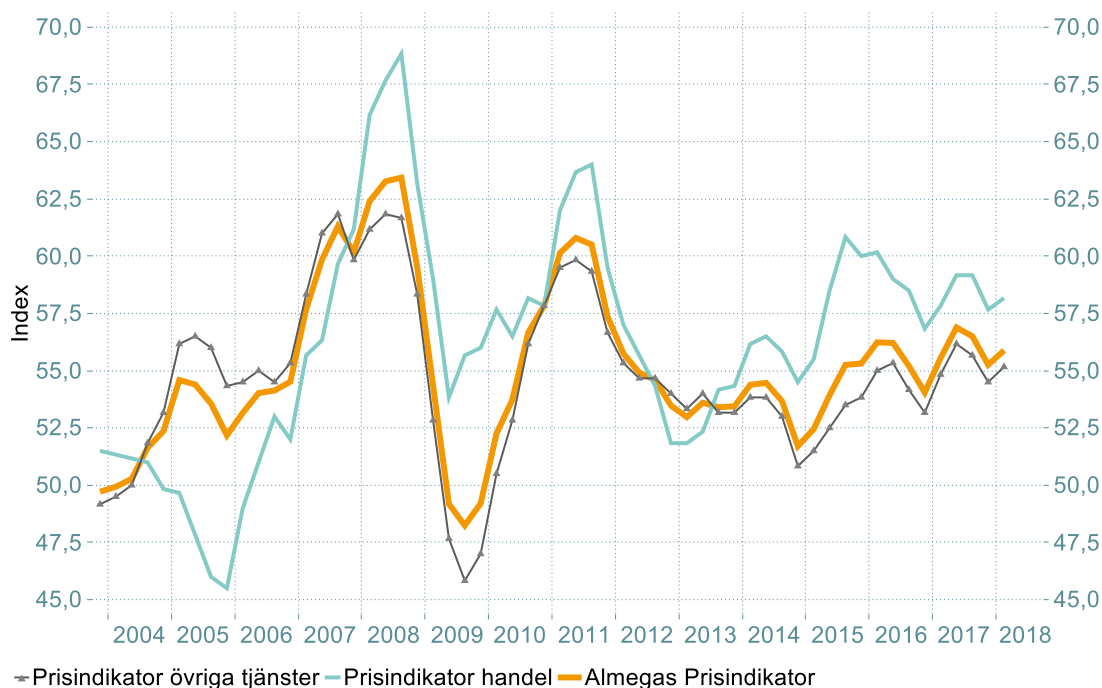
²⁵ Arbetskraftsundersökningarna (AKU), februari 2018, Statistiknyhet från SCB 2018-03-15

4 Prisindikatorn

4.1 Fortsatt svag utveckling av tjänstepriserna, ändå något ljusare under första kvartalet

Almegas prisindikator för första kvartalet 2018 pekar på att privata tjänsteföretag ännu har svårt att höja sina försäljningspriser i någon större utsträckning jämfört med historiska mönster. Försäljningspriserna kan väntas ta något mer fart under första kvartalet i år, men det sker från en förhållandevis fortsatt låg ökningstakt. Handeln sticker ut med en lite snabbare prisökningstakt än övriga tjänstesektorn, dvs. inom handeln räknar en större andel av företagen med att kunna höja sina priser, vilket också har varit fallet under de senaste fyra åren. Almegas prisindikator förutspådde att prisökningstakten i privat tjänstesektor totalt sett skulle bromsa in sista kvartalet 2017 vilket också stämmer med utfallet i SCB:s tjänsteprisindex (TPI).

Diagram 13: Almegas prisindikator²⁶ för första kvartalet 2018

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet (KI-barometern).

²⁶Prisindikatorn visar prisförändringar mellan kvartal och indikerar också det närmaste kvartalets prisutveckling. Den är inget mått på prisnivån utan visar om priserna väntas öka, minska eller vara oförändrade, drygt en månad innan SCB publicerar utfallet för det aktuella kvartalet. Är index över 50 indikerar det en ökning av priserna och under 50 innebär det en nedgång. Ett indexvärde på 50 innebär ungefär oförändrade priser, alltså att andelen som planerar höja priserna är lika stor som andelen som planerar prissänkningar, eller att samtliga angett oförändrade priser.

TPI nådde 1,2 procent i årstakt fjärde kvartalet 2017, en inbromsning från 1,7 procent tredje kvartalet. Vad gäller helåret 2017 steg försäljningspriserna i privat tjänstesektor med 1,5 procent i genomsnitt, enligt TPI. Mot bakgrund av det fortsatt starka efterfrågeläget i privat tjänstesektor ökar försäljningspriserna förhållandevis långsamt i ett historiskt perspektiv. En delförklaring är sannolikt den tilltagande produktionen utmed så kallade globala värdekedjor (GVK). En stor och växande del av tjänstesektorn, framförallt stora delar av branschen företagstjänster²⁷, är integrerad i GVK, vilket innebär en tilltagande internationell konkurrens som leder till prispress.

Historiskt sett har en stram inhemsk arbetsmarknad med högt resursutnyttjande lett till en snabbare löne- och prisökningstakt. Men det växande deltagandet i GVK har tydligt försvagat dessa samband, och det inhemska utbudet av arbetskraft tycks inte påverka löner och priser som tidigare. Mycket talar för att denna strukturförändring innebär ett skifte i normalläge för tjänsteprisernas utveckling, där utvecklingen av företagens försäljningspriser inte kan väntas följa historiska mönster.

TPI speglar prisutvecklingen för en rad branscher inom privat tjänstesektor, framförallt företagstjänster. Försäljningsprisernas utveckling inom handeln ingår inte i TPI. Enligt KI-barometern var förväntningarna i februari bland företagen inom handeln att priserna skulle öka i linje med det historiska genomsnittet (20 år tillbaka) de kommande tre månaderna. De senaste 20 åren har prisutvecklingen på varor som ingår i beräkningen av inflationen (KPI) varit 0,4 procent per år, enligt Konjunkturinstitutet.²⁸

Detaljhandeln tror å ena sidan på högre prisökningar jämfört med det historiska genomsnittet, men å andra sidan räknar företagen inom partihandel med en relativt lägre prisökningstakt. Efter fyra månader i rad med förväntningar om sänkta priser anger nu detaljhandelsföretagen inom internethandel att man förväntar sig en positiv prisutveckling, strax över det historiska medelvärde.

De övriga privata tjänsteföretagen verkar ha en något för optimistisk syn på möjligheten att höja sina priser. Nettotalet för hur priserna skulle utvecklas på tre månaders sikt låg tredje kvartalet 2017 på 12, vilket kan jämföras med företagens uppgifter om det faktiska utfallet tre månader senare då nettotalet var 4 enligt KI-barometern.²⁹ Nettotal visar andelen företag som svarar ökade priser minus andelen som svarar minskade priser. Under de senaste fem åren har nettotalet som visar tjänsteföretagens förväntningar om deras försäljningspriser i genomsnitt överstigit utfallet, dvs. tjänstepriserna har ökat i mindre grad än vad företagen förväntat sig.

Mest överoptimistiska om försäljningspriserna mellan tredje och fjärde kvartalet 2017 var branschen datakonsulter, som tillsammans med arkitekter och tekniska konsulter

²⁷ Hit räknar Almega företag inom telekom, dataprogrammering, datakonsulter, samt verksamheter inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik; bemanningsföretag, fastighetsservice, säkerhetstjänster, resetjänster och andra stödtjänster.

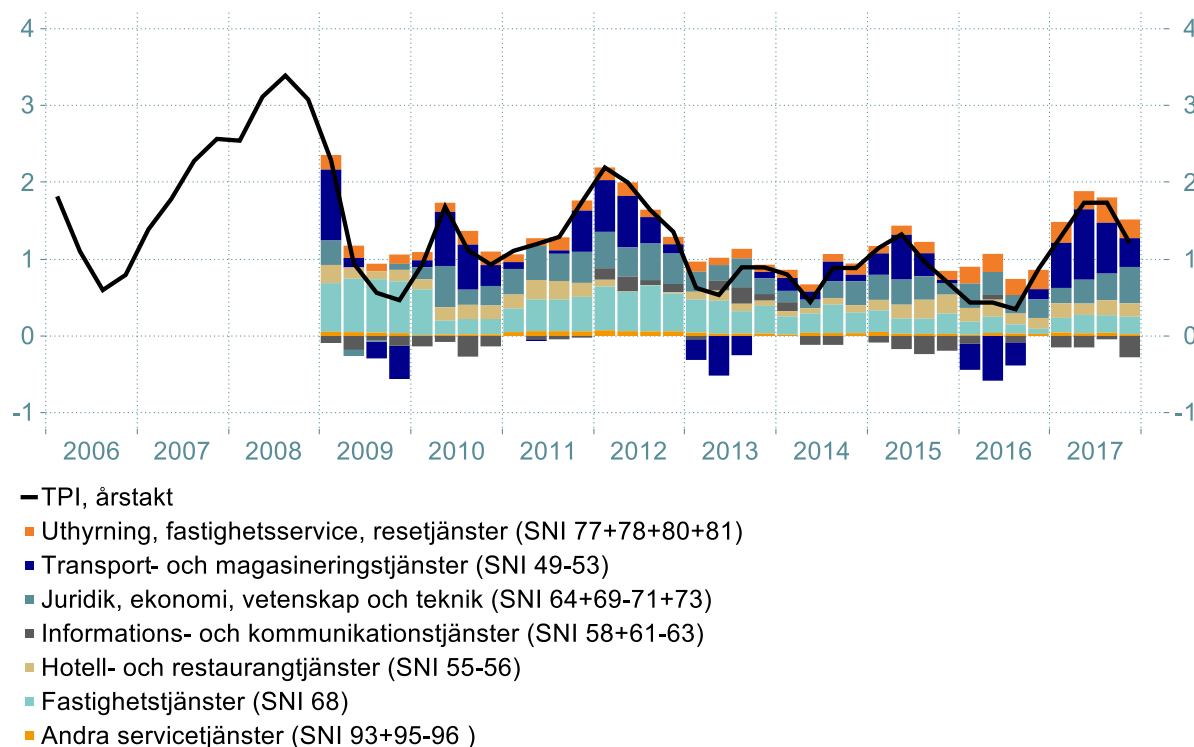
²⁸ Se *Konjunkturläget*, december 2017, Konjunkturinstitutet

²⁹ Säsongrensade nettotal.

varit några av de branscher som under den senaste femårsperioden i relativt hög grad överskattat möjligheten att kunna höja sina priser (med en skillnad i netttotal mellan förväntningar och utfall på i genomsnitt 9).

Under fjärde kvartalet 2017 bromsade TPI in, till 1,2 procent i årstakt jämfört med tredje kvartalet då årstakten låg på 1,7 procent. Inbromsningen berodde främst på ett lägre bidrag från Transport- och magasineringstjänster vars priser ökade med 1,7 procent jämfört med 3,0 procent kvartalet innan. Det är främst delbranschen "Andra stödtjänster till transport" (speditionsbolag och dylikt), vars priser är relativt volatila, som påverkar utvecklingen i branschen, se diagram 14.

Diagram 14: Tjänstebranschernas bidrag (procentenheter) till utvecklingstakten i TPI³⁰, kvartalsvärden

Källa: Almega, SCB, Macrobond.

Priset på Informations- och kommunikationstjänster föll fjärde kvartalet med 1,3 procent jämfört med motsvarande kvartal året innan, vilket drog ned TPI med 0,3 procentenheter. Priset på datakonsulttjänster har förvisso ökat med drygt 3 procent

³⁰ Det saknas vikter för de olika delbranschernas tyngd i TPI före 2009, varför endast utvecklingen av TPI totalt sett presenteras för åren 2006 till och med 2008.

under 2017 och gjorde så även sista kvartalet 2017, men fortsatt fallande priser på datordriftstjänster, som backade hela 6,4 procent fjärde kvartalet, medförde att prisutvecklingen för branschen totalt sett blev lägre, och minskade med 1,3 procent.

Företagen inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik höjde sina priser med 2,2 procent under fjärde kvartalet jämfört med motsvarande kvartal året innan. Det var en något snabbare prisökningstakt jämfört med tredje kvartalet 2017, som enligt TPI låg på 1,5 procent. Priset på arkitekt- och teknikkonsulttjänster, som ingår i denna branschgrupp, tog mer fart under 2017 jämfört med året innan. Sista kvartalet 2017 låg prisökningstakten på 2,3 procent, strax under årsgenomsnittet på 2,4 procent. Under 2016 uppgick motsvarande ökningstakt till låga 0,6 procent.

I övrigt bidrog högre priser på personaluthyrning och lokalvård med 0,1 procentenhet vardera till årstakten för TPI fjärde kvartalet. Priset på lokalvård steg med nära 4 procent under fjolåret totalt sett, en fördubbling jämfört med 2016. Även bemanningsföretagen växlade upp prisökningstakten 2017, till 5 procent mot 4 procent året innan.

4.2 Inflationen faller tillbaka något under 2018

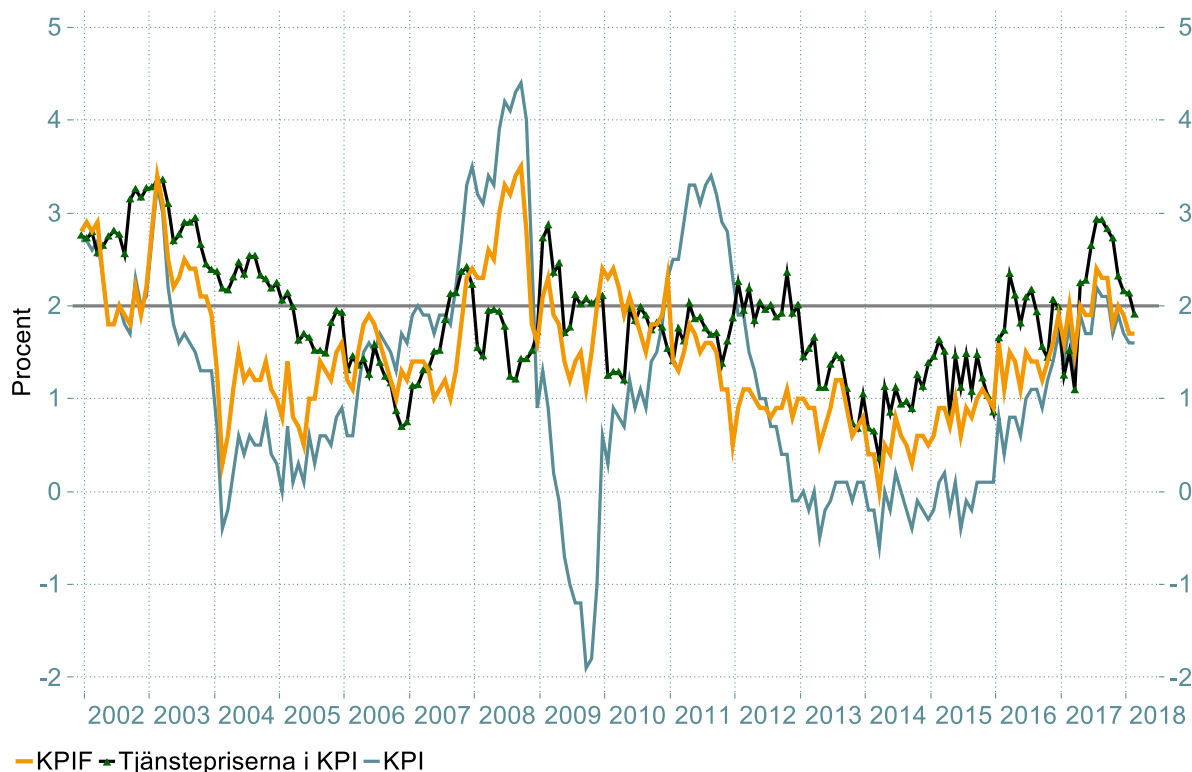
Inflationstakten har mattats av något under inledningen av 2018. I januari och februari uppmättes inflationstakten enligt konsumentprisindex (KPI) till 1,6 procent, att jämföra med genomsnittet under 2017 på 1,8 procent. Mätt med konstant hållen bostadsränta, KPIF, var inflationstakten 1,7 procent i februari, en tillbakagång från 2,0 procent under 2017. Till inflationstakten (KPI) i februari var det högre boendekostnader som bidrog mest, med 0,7 procentenheter. Diverse varor och tjänster bidrog med 0,3 procentenheter och högre priser på livsmedel och restaurangbesök stod för 0,2 procentenheter vardera.

Att inflationen kunde väntas falla tillbaka under 2018 har Almega skrivit om tidigare³¹. En förklaring till inbromsningen av inflationen i år är ett lägre bidrag från energipriser. Dessa fortsätter att öka, men inte i samma utsträckning som under fjolåret och bidrar därför mindre till inflationen. Därtill väntas kronans växelkurs stärkas under året. Det leder till lägre importpriser vilket i sin tur dämpar inflationen. En starkare krona innebär sannolikt också ett lägre bidrag till KPI från utrikes resor, vars priser påverkas mycket av växelkursen, enligt Konjunkturinstitutet.³² Utrikes resor drog förra året upp hela KPI med nära 0,1 procentenhet.

³¹ Se Almegas konjunkturrapport från november 2017 som finns att hämta på www.almega.se

³² Se *Konjunkturläget*, oktober 2017, Konjunkturinstitutet

Diagram 15: KPI, KPIF samt tjänstepriserna i KPI till och med februari 2018, 12-månaderstakt

Källa: SCB, Macrobond.

Riksbanken skriver i sin senaste penningpolitiska rapport³³ om en bred uppgång av tjänstepriserna i KPI från 2014. Men under 2017 var det, utöver utrikes resor, ett fåtal prisökningar på tjänster – främst på banktjänster, lokaltrafik, TV-licens och läkarvård – som låg bakom en relativt stor del av ökningen av tjänstepriserna i KPI. Det är troligt att dessa priser inte ökar i samma utsträckning i år, vilket det redan finns tecken på i utfallen för januari och februari 2018. En dämpad tjänsteprisutveckling i år är således ytterligare en faktor som kommer att verka återhållande på KPI under 2018. Mer läsning om tjänstepriserna i KPI finns i nästa avsnitt.

Vid sitt senaste penningpolitiska möte den 13 februari beslutade Riksbanken att behålla reporäntan på -0,5 procent. Räntebanan lämnades också oförändrad, men formuleringen kring en första höjning är nu vagare än tidigare; ”under andra halvåret 2018” jämfört med ”i mitten av 2018” som var Riksbankens formulering i december. En senareläggning av den första höjningen verkar därmed inte osannolik.³⁴

³³ *Penningpolitisk rapport*, Riksbanken, februari 2018

³⁴ Se vidare ledamöternas resonemang i protokollet från det senaste penningpolitiska mötet 13 februari 2018

4.3 Den senaste utvecklingen av tjänstepriserna i KPI

Tjänstepriserna i KPI steg i februari med 1,9 procent i årstakt. Hittills under årets två första månader har ökningstakten varit 2,0 procent i genomsnitt, en inbromsning jämfört med fjolårets genomsnittliga ökningstakt på 2,2 procent. Tjänstepriserna nådde förra året en ökningstakt på 2,9 procent i augusti, men sedan dess har ökningstakten avtagit 6 månader i rad till och med februari i år. Den dämpade utvecklingen av tjänstepriserna har överraskat Riksbanken och ”illustrerar osäkerheten kring styrkan i den underliggande inflationen”, enligt Riksbankens senaste penningpolitiska rapport.³⁵

Takten för tjänstepriserna i KPI hittills i år ligger strax över den historiska ökningstakten på 1,8 procent (från och med januari 2000), trots det rådande starka konjunkturläget.

Varje år justeras vikterna i KPI efter hushållens förändrade konsumtionsmönster, dvs. i vilken utsträckning de konsumerar olika varor och tjänster, vars priser ingår i KPI. Tjänstepriserna utgjorde 2017 44,5 procent av hela KPI. I år har tjänsterna relativt varorna fått en något större vikt och utgör nu 44,9 procent av KPI-korgen. Vikterna bestäms utifrån konsumtionsbelopp två år tillbaka, dvs för 2018 ser SCB till konsumtionsbeloppet 2016. Bland tjänsterna kan nämnas större vikter 2018 för snabbmat och middag på restaurang samt avskrivningar (vilket ska spegla priset på hantverkstjänster i hemmet). Fasta nättjänster, mobiltelefoni och banktjänster har däremot fått mindre vikter.

Till ökningstakten av tjänstepriserna i KPI under februari bidrog högre priser på restaurangbesök mest, med 0,4 procentenheter, se tabell 3 på sidan 28 nedan. Banktjänster bidrog med 0,3 procentenheter och högre priser på äldreomsorg med 0,2 procentenheter, prisgrupper som kan väntas bidra i mindre grad senare under året.

Bostadshyrorna har fortsatt att öka svagt, med endast 0,9 procent i februari jämfört med februari förra året, men eftersom de har en relativt stor vikt i KPI bidrog de med 0,2 procentenheter till tjänsteprisernas uppgång i KPI. Den kommunala fastighetsavgiften höjdes från årsskiftet och kommer att bidra uppåt med omkring 0,1 procentenhet till tjänsteprisernas utveckling under året. Fallande priser på TV-, film- och musiktjänster (-13 procent) motverkade uppgången för tjänstepriserna i februari, med 0,1 procentenhet.

³⁵ *Penningpolitisk rapport*, Riksbanken, februari 2018

Tabell 4: Bidrag (procentenheter) till tjänstepriserna i KPI

	Medel 2017	Medel 2018*	Skillnad	Feb 2018
TOTALA TJÄNSTEPRISER därav:	2,23	2,01	-0,22	1,90
INRIKES RESOR EXKL BÅTRESOR, FLYTTN	0,31	0,04	-0,27	0,03
UTRIKES RESOR	0,13	0,01	-0,12	0,04
NÖJEN O REKR. EXKL TV-LICENS O SPEL	0,08	0,03	-0,05	-0,04
TANDLÄKARARVODE	0,02	-0,02	-0,05	-0,02
TV-LICENS	0,06	0,03	-0,03	0,03
REPARATION O UNDERHÅLL AV BILAR	0,07	0,05	-0,03	0,04
LOGI	0,10	0,08	-0,02	0,05
LOTTERI, TIPS O TOTO	0,05	0,03	-0,02	0,02
PERSONLIG HYGIEN, TJÄNSTER	0,09	0,08	-0,01	0,09
REPARATION, HUSHÅLLSTJÄNSTER	0,02	0,02	0,00	0,01
POST	0,01	0,01	0,00	0,01
EGNAHEM: FÖRSÄKRINGSAVGIFTER	0,03	0,03	0,00	0,03
HYRESLÄGENHET, BOSTADSRÄTT, GARAGE	0,18	0,18	0,00	0,18
EGNAHEM: VATTEN, AVLOPP, RENH, SOTN	0,05	0,05	0,01	0,05
KONTROLLBES, KÖRSKOLEUTB, BILFÖRSÄKR	0,06	0,07	0,02	0,08
LÄKARVÅRD	0,17	0,19	0,02	0,19
FÖRTÄRING UTOM HEMMET	0,38	0,40	0,02	0,39
VIN, SPRIT, ÖL: RESTAURANG	0,06	0,08	0,03	0,08
EGNAHEM, BOSTADSRÄTT: AVSKRIVNINGAR	0,08	0,12	0,04	0,12
BEGRAVN, HEMFÖRSÄKR, BANK, UTBILDNING	0,29	0,34	0,05	0,33
EGNAHEM: TOMTRÄTT, FASTIGHETSSKATT	0,04	0,11	0,07	0,11
TELETJÄNSTER	-0,07	0,08	0,15	0,08

*Till och med februari

Källa: SCB, Almega

ALMEGA

Banar väg för tjänsteföretagen